

Παρασκευή 24 Ιουνίου, ώρα 9.30 μ.μ.

Βραδιά Δημοτικής Μουσικής

«...ΓΙΑ ΝΑ ΘΥΜΑΣΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΙΣΤΟΡΕΙΣ...»

(Τραγούδια και χοροί από τις πατρίδες της Ανατολής)

με το Αρχείο Ελληνικής Μουσικής

«Όσο κι αν ψάξω δεν βρίσκω
άλλο λιμάνι τρελή να μ' έχει
κάνει, όσο τον Πειραιά».

Ίλια

Ζ. Ντασέν «Ποτέ την Κυριακή»

«...Για να θυμάσαι και να ιστορείς...»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ :

Χρόνης Αηδονίδης : τραγούδι

Ελένη Κουταλακίδου : τραγούδι

Χρυσόστομος Μητροπάνος : τραγούδι

Γεράσιμος Ανδρεάτος : τραγούδι, τζουράς

Τάσος Αλούπης : τραγούδι

Νίκος Κωνσταντινόπουλος : τραγούδι

Κάτια Παπαδοπούλου : τραγούδι, ούτι

Ειρήνη Δερέμπεη : τραγούδι

Πέτρος Ταμπούρης : κανονάκι, σαντούρι, μαντολίνο

Σωκράτης Σινόπουλος : πολιτική και θρακιώτικη λύρα, λάφτα

Αριστείδης Βασιλάρης : ζουρνάδες, φλογέρα, κλαρίνο

Αντώνης Απέργης : ούτι, κιθάρα, νέι

Χρήστος Τσιαμούλης : γιαλί ταμπούρ, μαντολίνο, ούτι

Βαγγέλης Καρίπης : κρουστά

Γιάννης Ζευγόλης : βιολί

Κυριάκος Γκουβέντας : βιολί

Κάρολος Κουκλάκης : σάζι, μαντολίνο

Στέλιος Κατσιάνης : λαούτο, κιθάρα

Νίκος Λαζαρίδης : ποντιακή λύρα

Βαγγέλης Ζωγράφος : κοντραμπάσο

Η πολιτιστική μας κληρονομιά μας ακολούθησε πιστά, αιώνες τώρα, σε όλες τις περιπέτειες της φυλής μας. Άντεξε στη σκλαβιά και τον ξεριζωμό ολοκληρώνων πληθυσμών από τις πατρίδες τους. Διατηρήθηκε αναλλοίωτη στις μακρινές χώρες των Ελλήνων μεταναστών και γαλούχησε δεκάδες γενιές στα εθνικά μας ιδανικά. Σήμερα όμως κινδυνεύει να χαθεί αποκλειστικά και μόνο από την αδιαφορία μας. Το Αρχείο μας προσπαθεί με συναυλίες να αναθερμάνει τη σχέση των νέων Ελλήνων, που μεγάλωσαν χωρίς εκείνα τα βιώματα, με την πολιτιστική μας ταυτότητα.

Στο Πρώτο μέρος του προγράμματος θα παρουσιαστούν τραγούδια και χοροί από την Ανατολική Θράκη, την Ανατολική Ρωμυλία, τη Φιλιππούπολη. Οι χαρακτηριστικοί χοροί εδώ είναι ο Ζωναράδικος, ο Συγκαθιστός ο Μπαϊντούσκος, ο Ταπεινός και ο Μαντηλάτος, ενώ δεν λείπουν και ο Χασάπικος, ο Συρτός, ο Καλαματιανός και ο Αντικρυστός που συναντάμε και σε άλλες περιοχές.

Τα τραγούδια του Πόντου είναι μοναδικά. Με χιλιόχρονη ιστορία τα περισσότερα, μας μιλάνε για τα κατορθώματα των Ακριτών και για τον έρωτα. Οι Ποντιακοί χοροί είναι το Τικ, ο Ομάλ, ο Σέρρα, το Κοτσαγκέλ, ο Μονός, το Τρεμιχτόν, ο Λαγκευτός κ.ά.

Η Μουσική στην Κωνσταντινούπολη γνώρισε μεγάλη άνθηση από τα Βυζαντινά χρόνια κυρίως μέσα στις εκκλησίες και τα μοναστήρια. Μετά την Άλωση διατηρήθηκε αναλλοίωτη, αλλά όλο και λογότεροι ήξεραν να ερμηνεύσουν όλα τα σημάδια της Βυζαντινής Παρασημαντικής. Η «Θύραθεν» (δηλαδή εκτός εκκλησίας) μουσική παραμένει σε επιτρεπτά παραεκκλησιαστικά πλαίσια με τους Καλοφωνικούς Ειρμούς και τα Κρατήματα με κάποιες επιρροές από την Αραβοπερσική μουσική. Παράλληλα όμως ανθεί και η παραδοσιακή μουσική, ιδιαίτερα στα περίχωρα διατηρώντας αναλλοίωτους τους Ακριτικούς κύκλους και τις παραλογές.

Οι χοροί της Πόλης ήταν πολλοί, ξεχωρίζει όμως ο Χασάπικος, ο Συρτός, ο Καρσιλαμάς και ο Μπάλλος.

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται ένα Πανόραμα Μικρασιατικής Μουσικής από τη Σμύρνη και τα Μικρασιατικά παράλια. Στη Σμύρνη συναντάμε αρκετές κατηγορίες τραγουδιών που οφείλονται εν μέρει και στον πολυεδνικό χαρακτήρα της στον οποίο πάντως κυριαρχούσε το Ελληνικό στοιχείο. Έτσι στα μέσα του 19ου αιώνα έχουμε τα Αστικά Λοϊκά τραγούδια, που είναι πρόγονοι των Ρεμπέτικων, με θέματα από την καθημερινή ζωή και μουσική επηρεασμένη από τη Βυζαντινή παράδοση. Σ' αυτά μπορούν να ενταχθούν και τα τραγούδια από τις Θεατρικές επιδρασηρές, τις καντάδες και άλλα που παιζόντουσαν από μικρές μπάντες ή ανάμικτες ορχήστρες «Αλά Φράνκα». Ένα άλλο είδος είναι και τα τραγούδια που είναι επηρεασμένα από την Ανατολική παράδοση των άλλων λαών που συζούν αρμονικά με τους Έλληνες (Αρμένιοι, Εβραίοι, Τούρκοι) και μοιράζονται τη μουσική τους. Οι Μανέδες ήταν εξέλιξη του Αρχαίου Ελληνικού (Ιωνικού) Μανέρωτος, μακρόσυρτα θλιμμένα τραγούδια πάνω σε σταθερά μουσικά πρότυπα όπως το Τζιβασέρι, το Μπουρνοβαλιό, το Ταμπαχανιώτικο, το Μινόρε κ.ά. Τέλος δεν λείπουν και τα Δημοτικά τραγούδια των περιγάρων καθώς και οι Σμυρναϊκοί χοροί όπως ο μπάλλος, ο συρτός, το βαλίσμα, ο καρσιλαμάς, ο καλαματιανός κ.ά., ενώ στα παράλια έχουμε και τραγούδια σε ρυθμούς μη Ελληνικούς, όπως το Ζεϊμπέκικο και το Τσιφτετέλι.

Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή, η μουσική αυτή μεταλαμπαδεύτηκε στην Ελλάδα και δημιουργήσε τα τραγούδια σε Σμυρνεϊκό ύφος των Τούντα, Παντελίδη κ.ά. Οι Μικρασιάτες διατήρησαν ζωντανή την εικόνα της πατρίδας τους και της καταστροφής, μέσα στα τραγούδια που γράφτηκαν τα πρώτα χρόνια της προσφυγιάς.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Το Αρχείο Ελληνικής Μουσικής είναι δημιούργημα του Εργαστηρίου Παλιάς Μουσικής και συνέχεια της πολιτιστικής προσφοράς του στην έρευνα, συγκέντρωση και διάδοση, αποκλειστικά της Ελληνικής Μουσικής Δημιουργίας. Απαρτίζεται από μια ομάδα καλλιτεχνών πλαισιωμένη από πολλούς συνεργάτες, όλους καταξιωμένους εκπροσώπους του γνήσιου παραδοσιακού αλλά και του έντεχνου μουσικού χώρου. Ένας από τους πρωταρχικούς σκοπούς του είναι η συγκέντρωση αρχείου από παρτιτούρες, μουσικές καταγραφές, ηχητικά ντοκουμέντα, δίσκους, μουσικά και λαογραφικά βιβλία, παλιά μουσικά όργανα και φωτογραφικό υλικό σχετικά με την Ελληνική Μουσική και την ιστορία της. Ήδη κληρονόμησε από το Εργαστήρι Παλιάς Μουσικής, ένα πολύτιμο μουσικό αρχείο αποτελούμενο από 10.000 περίπου Ελληνικά έργα, κυρίως τραγούδια, καθώς και αρκετά παραδοσιακά μουσικά όργανα. Διαθέτει επίσης δικό του studio ηχογραφήσεων και επεξεργασίας ήχου καθώς και τον απαραίτητο εξοπλισμό και πείρα για την πραγματοποίηση σεμιναρίων, εκδόσεων βιβλίων και δίσκων κ.ά. Ξεχωριστή θέση στις δραστηριότητές του αποτελούν οι συναυλίες Ελληνικής Μουσικής. Στα προσεχή σχέδιά του είναι η πραγματοποίηση μουσικών αποστολών με ειδικό, ψηφιακό, ηχοληπτικό συνεργείο του Αρχείου, στις απομακρυσμένες και απομονωμένες περιοχές της πατρίδας μας, όπου θα ηχογραφήσει επί τόπου μερικές πραγματικές κιθατούς της παράδοσης που έχει επισημάνει και συνεργασθεί στο παρελθόν. Το υλικό από αυτές τις αποστολές θα ταξινομηθεί και θα εκδοθεί σε βιβλία και δίσκους.

Όσον αφορά στην Έντεχνη Ελληνική Μουσική, συνεχίζονται οι έρευνες που άρχισαν πριν από μια δεκαετία από το Εργαστήρι Παλιάς Μουσικής, οι οποίες οδήγησαν στην ανακάλυψη και παρουσίαση του μουσικού αρχείου πολλών Ελλήνων συνθετών που έζησαν την εποχή της Τουρκοκρατίας ή και αργότερα. Εν τω μεταξύ συνέλαβε την ιδέα και ξεκίνησε την προετοιμασία του Πρώτου Πανελληνίου Μουσικολογικού Συνεδρίου, που θα γίνει στην Αθήνα, στις αρχές του 1995, με θέμα την Ελληνική Μουσική Δημιουργία από την Άλωση μέχρι την Ένωση της Επτανήσου. Στις δραστηριότητές μας για την έντεχνη Ελληνική μουσική που προετοιμάζουμε περιλαμβάνονται επίσης συναυλίες με έργα των Ελλήνων συνθετών του 19ου αιώνα, καθώς και εκδόσεις των έργων τους σε δίσκους και παρτιτούρες.